

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Klášterky a soudců JUDr. Blanky Chlostové a JUDr. Michala Holuba ve věci

žalobkyň: a) **Z. Š.**, narozená xxx
bytem xxx, xxx
b) **L. Š.**, narozená xxx
bytem xxx, xxx
c) **O. S.**, narozená xxx
bytem xxx, xxx
d) **H. K.**, narozená xxx
bytem xxx, xxx
všechny zastoupeny advokátem Mgr. Petrem Novákem
sídlem Vídeňská 546/55, 639 00 Brno

proti
žalované: **Smartwings, a.s.**, IČO 25663135
sídlem K Letišti 1068/30, 160 08 Praha 6

o zaplacení částky 1 600 EUR s příslušenstvím

k odvolání žalobkyň proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 2. března 2021, č.j. 8C 170/2020-37,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.
- II. Žalobkyně jsou povinny zaplatit žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení **900 Kč** do 3 dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Tomanová.

Odůvodnění:

1. V záhlaví uvedeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyním částku 1 600 EUR se zákonným úrokem z prodlení z této částky od 28. 11. 2019 do zaplacení ve výši 10 % ročně (výrok ad I.) a žalobkyním uložil povinnost zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení částku 600 Kč do tří od právní moci rozsudku (výrok ad II.).
2. Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, jíž se každá ze žalobkyň domáhala zaplacení částky 400 EUR s odůvodněním, že se jedná o paušální náhradu škody za zpoždění letu č. xxx z Prahy do Izmiru, dne 15. 6. 2018, jehož operujícím leteckým dopravcem byla žalovaná. Žalobkyně dorazily do cílové destinace až ve 21:30 hodin, což bylo o více než tři hodiny později oproti plánovanému času příletu.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby s odůvodněním, že žalobkyně neuplatnily nárok na zaplacení vymáhané částky včas, neboť podle ust. § 2553 odst. 3 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen o.z.) musí cestující uplatnit právo na náhradu škody vzniklé tím, že přeprava nebyla provedena včas bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců.
4. Soud I. stupně vyšel ze zjištěného skutkového stavu, z něž vyplývá, že žalobkyně měly rezervaci na let xxx z Prahy do Izmiru dne 15. 6. 2018 provozovaný žalovanou, který měl zpoždění na příletu přesahující tři hodiny. Dále mezi účastníky nebylo sporu o tom, že žalobkyně uplatnily nárok na náhradu škody z důvodu zpoždění uvedeného letu až výzvou k plnění ze dne 13. 11. 2019.
5. Zjištěný skutkový stav posoudil soud I. stupně podle ustanovení § 2553 odst. 3 o.z., neboť nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 (dále jen nařízení) neupravuje lhůty pro uplatnění nároků, které jsou v něm zakotveny a je proto třeba aplikovat vnitrostátní právní úpravu občanského zákoníku. Přihlédl též k rozhodnutí Evropského soudního dvora sp. zn. C-139/11, Joan Cuadrench Moré proti Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV, z něž vyplývá, že nařízení musí být vykládáno v tom smyslu, že lhůtu, ve které musí být podány žaloby, jejichž předmětem je získání náhrady škody podle čl. 5 a 7 tohoto nařízení, stanoví pravidla každého členského státu, která upravují promlčecí lhůty vztahující se k podání žaloby.
6. Soud I. stupně svůj závěr o aplikaci českého práva dovodil z výkladových stanovisek Evropské komise k nařízení, podle něž vzhledem k tomu, že nařízení nestanoví lhůtu pro podání žaloby u vnitrostátních soudů, je třeba postupovat podle úpravy vnitrostátními právními předpisy jednotlivých členských států týkajících se promlčení. Dále uvedl, že dvouletá promlčecí lhůta podle Montrealské úmluvy není pro žaloby podané podle nařízení relevantní a nedotýká se vnitrostátních právních předpisů členských států, neboť opatření k náhradě škody stanovená v nařízení nespádají do oblasti působnosti Montrealské úmluvy.
7. Soud I. stupně postupoval podle § 2553 odst. 1 o.z., upravující pravidelnou přepravu osob, které odkazuje na přepravní řády s tím, že podle § 2553 odst. 3 o.z. musí cestující práva podle odst. 1 a 2 téhož ustanovení uplatnit u dopravce bez zbytečného odkladu. Nebylo-li takové právo uplatněno nejpozději do šesti měsíců, soud je nepřizná, namítne-li dopravce, že právo nebylo uplatněno včas.
8. Soud I. stupně proto shledal nárok žalobkyň promlčeným dnem 17. 12. 2018, neboť přeprava byla provedena dne 15. 6. 2018, prvním dnem, kdy mohly být nároky z pozdě provedené přepravy uplatněny, byl den 16. 6. 2018 a nárok žalobkyň se tak promlčel v šestiměsíční lhůtě počítané ode dne, kdy mohl cestující právo uplatnit poprvé (§ 628 o.z.).

9. Výrok o nákladech řízení odůvodnil ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. a tyto přiznal plně úspěšné žalované za dva úkony v paušální výši po 300 Kč podle § 151 odst. 3 o. s. ř. za vyjádření k žalobě a účast na jednání soudu I. stupně, v celkové výši 600 Kč.
10. Proti rozsudku podaly žalobkyně odvolání, v němž namítly, že Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 (dále též jen nařízení) nelze považovat za přepravní řád, ale jedná se o přímo použitelný právní předpis Evropského společenství, jak uvádí ust. § 2578 o.z. Žalobkyně namítly, že přepravním řádem ve smyslu ust. § 2553 o.z. je třeba rozumět pouze podzákonný prováděcí právní předpis, jehož smyslem a účelem je zákony pouze provádět, v mezích těchto zákonů. Tato ustanovení představuje pouze blanketní normu, která odkazuje na právní předpis nižší právní síly. Dále uvedly, že i důvodová zpráva k ust. § 2578 o.z. chápe jiným právním předpisem zejména vyhlášky, jimiž jsou vydávány přepravní řády a pod pojmem přepravní řád nelze chápat přímo aplikovatelný předpis Evropské unie. V případě, že by zákonodárce chtěl, aby bylo ust. § 2553 odst. 3 o.z. aplikovatelné i na práva, která nejsou stanovena přepravním řádem, ale například příslušnými předpisy Evropské unie, neodkazoval by přímo na příslušná ustanovení odst. 1 a odst. 2, která se vztahují pouze k přepravnímu řádu. Žalobkyně dále namítly, že nepožadují ani právo podle ust. § 2553 odst. 1 nebo odst. 2, tedy nárok vyplývající z přepravních řádů, ale požadují nárok vyplývající z komunitárního předpisu. Dále namítly, že žalobou požadují nárok na náhradu paušální nemajetkové újmy, nikoli náhradu škody, jíž se týká uvedené ustanovení. Žalobkyně zdůraznily, že v případě nároku na paušální kompenzaci podle nařízení, dopravce již v okamžiku vzniku újmy zná jak osobu konkrétního cestujícího, tak i výši kompenzace, která vyplývá z nařízení. Není proto dána jakákoliv potřeba dopravce notifikovat a ust. § 2553 o.z. se v tomto případě vůbec nepoužije.
11. Žalobkyně dále uvedly, že nařízení notifikaci nepožaduje a nelze proto omezovat práva spotřebitelů – cestujících vnitrostátním předpisem a jeho lhůtami. Nařízení vědomost o paušální újmě presumuje a nepožaduje proto notifikaci vzniku újmy. Vzhledem k jeho aplikační přednosti ji nelze vyžadovat ani vnitrostátním předpisem.
12. Žalobkyně poukázaly na účel a smysl úpravy práv cestujících v letecké dopravě na komunitární úrovni, jejímž záměrem bylo sjednocení práv pro cestující ve všech státech Evropské unie. Právní posouzení aplikované soudem I. stupně by zakládalo nedůvodnou nerovnost mezi právy cestujících v jednotlivých zemích s tím, že podle českého práva by promlčecí lhůta činila šest měsíců, zatímco například podle anglického práva šest let.
13. Žalobkyně zdůraznily, že nařízení má zajistit vysokou úroveň ochrany cestujících a požadavky spotřebitele, nelze proto nárok na paušální kompenzaci podmiňovat notifikováním leteckého dopravce o uplatnění práva cestujících.
14. Žalobkyně poukázaly též na tu skutečnost, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 10. 2019, č. j. 18 Co 265/2019-62, na nějž odkazuje soud I. stupně, byl zrušen nálezem Ústavního soudu ze dne 10. 3. 2020, sp. zn. IV. ÚS 286/20. Žalobkyně navrhly, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil a žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyním částku 1 600 EUR s příslušenstvím.
15. Žalovaná navrhla potvrzení rozsudku soudu I. stupně s tím, že před soudem I. stupně bylo prokázáno, že žalobkyně nenotifikovaly žalovanou ve lhůtě šest měsíců od data provedení letu podle § 2553 odst. 3. o.z. a žalovaná tuto námitku uplatnila před soudem I. stupně. Žalovaná dále namítla, že notifikační povinnost byla dovozena i ustálenou rozhodovací praxí Městského soudu v Praze, a to rozhodnutími sp. zn. 58 Co 176/2021 ze dne 3. 6. 2021, 18 Co 265/2019

ze dne 23. 10. 2019 a sp. zn. 36 Co 243/2021 ze dne 30. 9. 2021. Žalovaná uvedla, že povinnost cestujících nárok uplatnit vyplývá z odst. 20 preambule a čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení, která předpokládají aktivitu cestujícího. Pokud jde o lhůty, ve kterých musí být podány žaloby, jejichž předmětem je získání náhrady podle čl. 5 a čl. 7 nařízení, SDEU v rozsudku ze dne 22. 11. 2012, věc C-139/11 uvedl, že vyplývají z vnitrostátní úpravy každého jednotlivého členského státu. V případě České republiky se jedná o § 2553 odst. 3 o.z., které uvádí šestiměsíční lhůtu k uplatnění práva.

16. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně podle § 212 a § 212a o. s. ř., jakož i řízení předcházející jeho vydání a odvolání žalobkyň neshledal důvodným.
17. Soud I. stupně provedl dokazování v dostatečném rozsahu a na jeho základě zjistil spolehlivě a úplně skutkový stav věci a věc posoudil správně též po stránce právní. Odvolací soud neshledal potřebu dalšího dokazování a vycházel ze skutkového stavu zjištěného soudem I. stupně.
18. Skutková zjištění soudu I. stupně jsou dostatečná pro posouzení otázky promlčení, resp. posouzení včasnosti uplatnění nároku u žalované ve smyslu § 2553 odst. 3 o. z. Odvolací soud souhlasí s právním posouzením učiněným soudem I. stupně i s odkazy na přílehlavou právní úpravu a rozhodovací praxi vnitrostátních soudů i judikaturu SDEU. Odvolací soud přisvědčuje právním závěrům soudu I. stupně a zdůrazňuje, že shodné právní hodnocení v obdobných věcech učinil již Městský soud v Praze ve věci sp. zn. 18 Co 265/2019. K námitce žalované, že toto rozhodnutí bylo zrušeno Ústavním soudem, uvádí odvolací soud, že bylo zrušeno pouze pro procesní vadu spočívající v chybném poučení o přípustnosti dovolání, a dále již ve věci nebylo věcně rozhodnuto, neboť řízení skončilo zpětvzetím žaloby. Shodně rozhodoval Městský soud v Praze též ve věci sp. zn. 58 Co 176/2021 a sp.zn. 36Co 243/2021. Ve shodě s nimi odvolací soud zastává názor, že mezi práva, která musí cestující u dopravce uplatnit ve lhůtách vyplývajících z § 2553 odst. 3 o. z., patří i právo na náhradu, kterou cestujícím, jejichž let byl významným způsobem zpožděn, garantuje nařízení č. 261/2004, jakožto předpis, který ve smyslu ust. § 2578 o. z. upravuje práva cestujících vůči leteckému dopravci.
19. Právní úprava přepravy osob je upravena v § 2550 a násl. o. z. pouze rámcově a odkazuje na další právní předpisy, které pro jednotlivé druhy přepravy podrobněji stanoví práva a povinnosti dopravců a cestujících. Jedná se zejména o přepravní řády. Jednotlivé druhy přepravy však mohou být upraveny i přímo použitelnými předpisy Evropské unie, které byly přijaty v zájmu zajištění určité úrovně služeb poskytovaných dopravci v rámci Evropské unie. Tímto předpisem je i nařízení č. 261/2004. Toto nařízení stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě i v případě významného zpoždění letu. Nárok musí být u přepravce uplatněn, což vyplývá jak ze znění odst. 20 preambule nařízení, podle něhož „v případě odepření nástupu na palubu a zrušení nebo významného zpoždění letu by měli být cestující plně informováni o svých právech tak, aby mohli svá práva účinně uplatnit“, tak i z judikatury SDEU (např. věci C-502/18, C-83/10, C-354/18, C-12/11, v nichž se, byť primárně řeší jiné otázky, hovoří o uplatnění práv). Nařízení č. 261/2004 již ale podrobněji neupravuje vlastní postup při uplatnění těchto práv, včetně lhůt, v nichž je tak třeba učinit, ten je ponechán na vnitrostátní úpravě, jak vyplývá z odst. 22 preambule nařízení, z něhož lze dovodit předpoklad, že cestující budou žádat náhradu prostřednictvím soudů v souladu s vnitrostátními právními předpisy. Nařízení č. 261/2004 jako přímo použitelný unijní předpis tedy stanoví, jaká práva cestujícímu při zpoždění letu vůči dopravci vznikají, a vnitrostátní předpis stanoví, jak je má uplatnit. SDEU se opakovaně vyslovil k tomu, že při neexistenci právní úpravy Unie přísluší každému členskému státu (a jeho vnitrostátnímu právnímu řádu), aby určil pravidla pro uplatnění práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva. Úprava uplatnění práv však musí být v souladu se zásadou efektivity a rovnocennosti a tato pravidla by

neměla ztěžovat či znemožňovat výkon práva na odškodnění, které je zaručeno unijním předpisem, či být formulována nebo uplatňována méně příznivým způsobem než pravidla, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (viz např. věc C-429/09). Z uvedených zásad byl dovozen i závěr, z něhož v napadeném rozsudku vycházel soud I. stupně (viz rozsudek SDEU ve věci C-139/11), totiž že lhůtu, v níž musí být podány žaloby, jejichž předmětem je získání náhrady škody podle čl. 5 a 7 nařízení, stanoví vnitrostátní právo každého členského státu, z čehož zároveň vyplývá, že tyto promlčecí lhůty se mohou a zpravidla také budou v jednotlivých členských státech lišit.

20. Odvolací soud nesouhlasí s argumentací žalobkyně uvedenou v odvolání a zastává názor, že za situace, kdy ustanovení § 2553 odst. 1 o. z. hovoří o právech cestujících, není-li přeprava provedena včas, s odkazem na bližší úpravu těchto práv přepravními řády, avšak současně v § 2578 o. z. v pododdíle Společná ustanovení o přepravě osob a věcí je výslovně uvedeno, že podrobnější úpravu stanoví přepravní řády, nestanoví-li tak již přímo použitelný předpis Evropských společenství, je možné s ohledem na výše citovanou judikaturu SDEU (C - 39/11) postupovat i v případě úpravy práv obsažené v nařízení č. 261/2004. Je nutné u dopravce uplatnit právo na zadostiučinění ve lhůtě šesti měsíců, jinak dopravci svědčí námitka, že právo nebylo uplatněno včas.
21. Platí-li toto pro pozemní dopravu upravenou přepravními řády, není důvod, aby toto ustanovení neplatilo pro dopravu leteckou, kde nároky upravuje přímo nařízení. Je přitom nerozhodné, jaká byla právní úprava podle starého občanského zákoníku, ani není rozhodná skutečnost, že nařízení EU je vyšší právní síly, než jsou běžné přepravní řády dopravců. Právní úprava obsažená v § 2550 a násl. o. z. se týká přepravy osob, nikoliv přepravy zásilek a umožňuje cestujícím uplatnit paušalizovanou náhradu škody za zpožděnou přepravu. Podrobnosti stanoví přepravní řády, ale může tak být učiněno i přímo použitelným předpisem Evropských společenství, jako je nařízení. To je v případě letecké dopravy dáno jejími specifiky, neboť letecká doprava má mezinárodní přesah a vynutila si tak úpravu na unijní úrovni. Nelze přitom ani argumentovat odkazem na § 2551 o. z., neboť nařízení č. 261/2004 sjednocením povinností leteckých společností podléhajících tomuto nařízení stanoví práva cestujících při situacích, které jim komplikují leteckou přepravu, jako je např. zrušení nebo zpoždění letu. Tím přispívají k většímu pohodlí cestujících při mimořádných situacích.
22. Odvolací soud uzavírá, že za situace, kdy žalobkyně své právo na paušální kompenzaci újmy způsobené jim zpožděním letu ze dne 15.6.2018 neuplatnila u žalované ve lhůtě podle § 2553 odst. 3 o. z., tj. v šestiměsíční lhůtě od uskutečnění zpožděného letu, a žalovaná toto namítla, nelze jejich žalobě vyhovět.
23. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil, a to včetně rovněž správného akcesorického výroku o nákladech řízení, který vychází ze zásady úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.).
24. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. a žalované, která byla i v odvolacím řízení plně úspěšná, byla přiznána paušální náhrada nezastoupeného účastníka za dva úkony (vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu) ve výši po 300 Kč podle § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 1 a 3 písm. c/ a § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek a z důvodů stanovených v § 237 o. s. ř. ve znění od 30. 9. 2017 - jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Proti tomuto rozsudku v části týkající se výroku o nákladech řízení není dovolání přípustné.

Praha 9. listopadu 2021

JUDr. Jan Klášterka v. r.
předseda senátu